

Zámek Křižanov

Kraj: Vysočina

Okres: Žďár nad Sázavou

GPS souřadnice: 49.391011N, 16.111430E

Zámek Křižanov stojí na okraji stejnojmenné obce, u Podhradského rybníka, zhruba 9 km severovýchodně od města Velké Meziříčí. Budova je pro veřejnost uzavřena. Na místě dnešního zámku stával hrad, jehož původ spadá do 13. století, kdy zde sídlil nejstarší známý majitel Přibyslav z Křižanova, otec sv. Zdislavy. Tento hrad ležel v letech 1466–1560 v sutinách. Pobořený hrad koupil roku 1560 Zdeněk Lhotský ze Ptení a provedl jeho přestavbu na renesanční zámek s arkádovým dvorem. Po požáru v roce 1710 byl zámek barokně upraven.

Roku 1865 získali Křižanov šlechtici Josef, Vilém a Mořic Teuberovi. V této době byly příkopy zasypány, zbořeno předhradí se zdmi a bránou a zámek přestavěn v pseudorene-sančních formách. Nádvoří zámku má arkády, v přízemí a 1. poschodí jsou původní, ale nyní jsou prosklené. V přízemí najdeme také zazděný starý znak žďárského kláštera.

V roce 1945 byli majitelé Teuberovi jako Němci odsunuti. V roce 1949 byl zámek i s přílehlými budovami přidělen křižanovskému MNV. Vznikly zde soukromé byty, v části byly kanceláře. Od roku 1960 byl zřízen na zámku ústav pro zdravotně postiženou mládež. Během více než 50leté historie proběhlo v budově ústavu a přílehlých prostorách několik velkých rekonstrukcí a to vytápění, el. rozvodů, přívod a rozvody vody, výměna střechy, výměna oken a oprava fasády, úprava hygienického zázemí a interiéru. Od 1. 1. 2015 byl změněn název zařízení na Domov Kamélie Křižanov.

Zámek je obdéná čtyřpatrová budova, v severním a západním křídle jsou dochovány renesanční arkády, na hospodářské budově pak pozůstatky renesančních sgrafit.

Kolem zámku je krajinářský park. Jeho působivost zvyšují dva rybníky, mezi kterými je zachována část starých porostů. Parková úprava vznikala v letech 1867–1880. Dodnes můžeme obdivovat mohutnost některých původně vysázených stromů.

